

§ 18**Stockholms stads kemikalieplan 2025-2031****Yttrande till kommunstyrelsen**

HÄ 2025/224

Beslut

Hägersten-Älvsjö stadsdelsnämnd godkänner förvaltningens tjänsteutlåtande och överlämnar det till kommunstyrelsen som svar på remissen.

Sammanfattning av ärendet

Nämnden har fått remiss från kommunstyrelsen för yttrande över revideringen av Stockholm stads tredje kemikalieplan. Planen utgår från målområde 6, ett giftfritt Stockholm i Stockholm stads miljöprogram. Förvaltningen ser positivt på Kemikalieplan 2025–2031 då den tydligt anger åtgärdsområden och fokusgrupper samt beskriver riktning, uppdrag och ansvarsförhållanden för stadens förvaltningar och bolag. Det behov som förvaltningen lyfter fram berör framförallt stöd och vägledning i form av bland annat uppföljningsmallar som svarar mot framtagna grundmallar, då specialistkompetens inom området saknas på förvaltningen.

Beslutsgång

Ordföranden föreslog bifall till förvaltningens förslag och fann att nämnden ställde sig bakom det.

Särskilt uttalande

Johan Nilsson m.fl. (M) och Henrik Falk (C) anmälde ett särskilt uttalande.

"Vi välkomnar att staden tar fram en ny kemikalieplan för åren 2025-2031. Vi vill dock fokusera på Stockholms stads hantering av PFAS, dessa så kallade 'evighetskemikalier' som är extremt svåra att bryta ner och som utgör ett stort hot mot både miljö och folkhälsa. Trots att den föreslagna planen har satt upp målet att minska användningen och spridningen av dessa ämnen, ser vi inte tillräckligt tydliga åtgärder eller prioriteringar för att nå detta mål.

PFAS har under åren använts i allt från impregnering av textilier och kokkärl till släckskum vid brandövningar. Forskning visar att flera av dessa ämnen är cancerframkallande, reproduktionsstörande och skadar både djur och människor. Dessutom sprids PFAS lätt i miljön och ackumuleras i både vatten och mark, där de kan stanna

kvar under mycket lång tid. Att städa upp efter dessa utsläpp är inte bara tekniskt komplicerat utan också enormt kostsamt för staden.

Trots de uppenbara farorna ser vi hur PFAS fortsätter att spridas inom Stockholms stad, bland annat genom dagvatten och avloppsvatten. Vi anser att staden måste ta ett mycket större ansvar för att fasa ut dessa ämnen och minska deras spridning. Enligt stadens egen kemikalieplan ska upphandlingar och inköp vara fria från PFAS och liknande ämnen, men uppföljningen och genomförandet av detta mål anser vi har varit otillräckligt.

Det behövs skärpt tillsyn och kontroll av verksamheter som riskerar att släppa ut PFAS i miljön, inklusive identifiering av de största utsläppskällorna. Vi ser även behovet av skarpare riktlinjer och krav vid upphandling av varor och tjänster med tydligt fokus på att eliminera PFAS. Det behövs även särskilda satsningar på att rena vatten och jord från PFAS, med hjälp av den ny och innovativ teknik och i samarbete med forskare och miljöexperter.

Alla stockholmare ska ha rätten till en giftfri miljö, detta är inte bara en fråga om folkhälsa, utan också om rättvisa och ansvar både för stockholmare i dag och framöver. De mest utsatta grupperna, såsom barn och kvinnor i barnafödande ålder, påverkas i högre grad av dessa ämnen. Vi uppmanar därför Stockholms stad att höja ambitionen för sitt arbete för att eliminera PFAS från stadens verksamheter och miljö.

Särskilt uttalande

Robin Nilsen (L) anmälde ett särskilt uttalande.

"Vi välkomnar att staden tar fram en ny kemikalieplan för åren 2025-2031. Vi vill dock fokusera på Stockholms stads hantering av PFAS, dessa så kallade 'evighetskemikalier' är extremt svåra att bryta ner och utgör ett stort hot mot både miljö och folkhälsa. Trots att den föreslagna planen har satt upp målet att minska användningen och spridningen av dessa ämnen, ser vi inte tillräckligt tydliga åtgärder eller prioriteringar för att nå detta mål.

PFAS har under åren använts i allt från impregnering av textilier och kokkärl till släckskum vid brandövningar. Forskning visar att flera av dessa ämnen är cancerframkallande, reproduktionsstörande och skadar både djur och människor. Dessutom sprids PFAS lätt i miljön och ackumuleras i både vatten och mark, där de kan stanna kvar under mycket lång tid. Att städa upp efter dessa utsläpp är inte bara tekniskt komplicerat utan också enormt kostsamt för staden.

Trots de uppenbara farorna ser vi hur PFAS fortsätter att spridas inom Stockholms stad, bland annat genom dagvatten och

avloppsvatten. Våra partier anser att staden måste ta ett mycket större ansvar för att fasa ut dessa ämnen och minska deras spridning. Enligt stadens egen kemikalieplan ska upphandlingar och inköp vara fria från PFAS och liknande ämnen, men uppföljningen och genomförandet av detta mål anser vi har varit otillräckligt.

Vi vill se skärpt tillsyn och kontroll av verksamheter som riskerar att släppa ut PFAS i miljön, inklusive identifiering av de största utsläppskällorna. Vi ser även behovet av skarpare riktlinjer och krav vid upphandling av varor och tjänster med tydligt fokus på att eliminera PFAS. Det behövs även särskilda satsningar på att rena vatten och jord från PFAS, med hjälp av den ny och innovativ teknik och i samarbete med forskare och miljöexperter.

Av praktiska skäl och för att kunna hålla information aktuell avser miljöförvaltningen placera en stor del av det handfasta innehållet i planen utanför det beslutade dokumentet. Det är lätt att förstå de fördelar med snabba ändringsprocesser och kortade beslutsvägar som förvaltningen eftersträvar men ledtider för politiska beslut finns för att möjliggöra granskning och ge legitimitet. Vi vill därför understryka vikten av att nämnden alltid är informerad om vad som görs i dess namn och att alla beslut eller avvägningar av politisk karaktär alltid föredras i nämnden.

Liberalerna prioriterar att alla stockholmare ska ha rätten till en giftfri miljö, detta är inte bara en fråga om folkhälsa, utan också om rättvisa och ansvar. De mest utsatta grupperna, såsom barn och kvinnor i barnafödande ålder, påverkas i högre grad av dessa ämnen.

Vi uppmanar därför Stockholms stad att höja ambitionen sitt arbete för att eliminera PFAS från stadens verksamheter och miljö."

Särskilt uttalande

Runar Finnman (SD) anmälde ett särskilt uttalande.

"Stockholm Stads nya kemikalieplan har inkommit till nämnden och är en viktig sådan för att säkra en trygg och säker. Sverigedemokraterna ställer sig bakom ambitionen att minska farliga kemikalier i stadens verksamheter, men betonar betydelsen av konkreta åtgärder och effektiv uppföljning. För oss är det centralt att barn och unga skyddas från onödig exponering.

Globaliseringen av leverantörskedjor försvårar ofta kontrollen av produktinnehåll, vilket understryker vikten av att Stockholm stad ställer tydliga krav, särskilt på import från länder utanför EU. Leverantörer som inte garanterar säkra varor bör uteslutas.

Sverigedemokraterna vill också intensifiera samarbetet med tillsynsmyndigheter som Kemikalieinspektionen och Tullverket för att stävja fusk och snabbt kunna identifiera oseriösa aktörer.

Slutligen vill vi se tydligare uppföljning med effektiva sanktioner när regler överträds. Endast då kan vi upprätthålla respekten för stadens miljökrav och försäkra oss om att invånare i staden slipper utsättas för farliga ämnen. På så sätt värnar vi stockholmarnas hälsa, stadens ekonomi och en hållbar framtid."

Handlingar i ärendet

- HÄ 2025/224-2 (Godkänd - R 2) Tjänsteutlåtande Stockholms stads kemikalieplan 2025-2031
- HÄ 2025/224-1 Remissbrev - Stockholms stads kemikalieplan 2025-2031
- HÄ 2025/224-1.1 Remissunderlag 1 - Stockholms stads kemikalieplan 2025-2031
- HÄ 2025/224-1.2 Remissunderlag 2 - Stockholms stads kemikalieplan 2025-2031
- HÄ 2025/224-1.3 Remissunderlag 3 - Stockholms stads kemikalieplan 2025-2031